

PROGRAM NAUCZANIA

do przedmiotu PODSTAWY RYTMIKI

w klasach I/6-III/6

Autor: Dorota Pogoda

Nazwa szkoły: Państwowa Szkoła Muzyczna I st. im. Janiny Garści w Jeleniej Górze

Etap edukacyjny: pierwszy

Przedmiot: PODSTAWY RYTMIKI

SPIS TREŚCI:

Wstęp	2
I. Cele edukacyjne	5
1. Cele kształcenia – wymagania ogólne.....	5
2. Cele kształcenia – wymagania szczegółowe	5
II. Materiały nauczania	6
1. Treść nauczania	6
Klasa I	6
Klasa II	9
klasa III	12
2. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	15
3. Opis osiągnięć po zakończeniu etapu edukacyjnego	15
III. Komentarz do realizacji programu nauczania	17
1. Ogólna koncepcja programu nauczania	17
2. Wskazówki metodyczne	18
3. Opis warunków niezbędnych do realizacji programu	19
Załącznik 1 – Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	20

WSTĘP

Niniejszy program nauczania powstał na podstawie ROZPORZĄDZENIA MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO1) z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego. (Dz. U. poz. 1754 załącznik nr 4) Podstawa programowa kształcenia w zawodzie MUZYK (symbol cyfrowy 343602)

Podstawa programowa przedmiotu PODSTAWY RYTMIKI dla uczniów szkoły muzycznej I stopnia:

	CELE KSZTAŁCENIA		
	Wiedza	Umiejętności	Kompetencje
	Treści nauczania	1. Przystwojenie wiedzy z zakresu podstaw rytmiki	2. Wykształcenie umiejętności z zakresu podstaw rytmiki
Kryteria weryfikacji – uczeń:			
1) aparat ruchowy	określa prawidłową postawę ciała	1) utrzymuje prawidłową postawę ciała 2) wykazuje się koordynacją wzrokowo-ruchową, słuchowo-ruchową oraz przestrzenno-ruchową	2) analizuje własne kompetencje 3) angażuje się w realizację wyznaczonych zadań 4) aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym
2) zagadnienia metroritmiczne	1) rozróżnia pojęcia: puls, akcent, metrum, rytm, przedtakt 2) rozróżnia wartości i grupy rytmiczne nut i pauz 3) kojarzy obraz graficzny nut z ich czasem trwania 4) rozpoznaje i omawia tematy rytmiczne 5) rozróżnia metrum dwudzielne i trójdzielne o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce pulsu	1) realizuje różnymi sposobami: puls, akcent, metrum, przebieg rytmiczny, przedtakt 2) realizuje w ćwiczeniach i zabawach ruchowych poznane wartości i grupy rytmiczne: cała nuta, cała nuta z kropką, półnuta, półnuta z kropką, ćwierćnuta, ósemki, szesnastki, oraz odpowiadające im pauzy, grupy rytmiczne: ćwierćnuta z kropką	

Szkoła Muzyczna I st. im. Janiny Garści w Jeleniej Górze
PROGRAM NAUCZANIA do przedmiotu PODSTAWY RYTMIKI w klasach I-III C6

		<p>i ósemka, grupy szesnastkowe, synkopy, triola ósemkowa</p> <p>3) zapisuje nuty zgodnie z zasadami kaligrafii</p> <p>4) odczytuje, zapisuje ze słuchu i realizuje różnymi sposobami tematy rytmiczne złożone z poznanych wartości, pauz i grup rytmicznych</p> <p>5) tworzy własne tematy rytmiczne złożone z poznanych wartości, pauz i grup rytmicznych</p> <p>6) zapisuje, uzupełnia, koryguje dyktanda rytmiczne</p> <p>7) realizuje przebiegi rytmiczne w metrum o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce pulsu.</p>	
3) przebiegi melodyczne	definiuje i nazywa interwały, trójdźwięki w postaci zasadniczej (durowy, molowy, zmniejszony i zwiększony), gamę durową i molową	<p>1) wskazuje kierunek linii melodycznej</p> <p>2) przedstawia ruchem: a) interwały, b) trójdźwięki, c) gamy</p> <p>3) śpiewa i interpretuje ruchem wybrane piosenki i kanony</p>	
4) wybrane elementy dzieła muzycznego	<p>1) definiuje wybrane określenia agogiczne</p> <p>2) określa wybrane znaki dynamiczne i artykulacyjne</p>	<p>1) realizuje zadania melodyczno-rytmiczne w podanym tempie</p> <p>2) realizuje zadania melodyczno-rytmiczne z odpowiednią dynamiką i artykulacją</p>	
5) piosenki i kanony	charakteryzuje wybrane piosenki i kanony	śpiewa i interpretuje ruchem wybrane piosenki i kanony	
6) gra na instrumentach perkusyjnych	1) identyfikuje instrumenty	gra akompaniamenty do piosenek lub	

Szkoła Muzyczna I st. im. Janiny Garści w Jeleniej Górze
PROGRAM NAUCZANIA do przedmiotu PODSTAWY RYTMIKI w klasach I-III C6

---

	z instrumentarium Orffa 2) objaśnia sposoby gry na wybranych instrumentach	utworów muzycznych lub ich fragmentów	
7) tańce	charakteryzuje wybrane tańce	realizuje wybrane tańce polskie i innych narodów	
8) improwizacja	definiuje improwizację	1) improwizuje ruchem, głosem oraz na instrumentach perkusyjnych 2) wyraża ruchem nastrój i charakter muzyki lub wybrane elementy dzieła muzycznego	
9) aktywne słuchanie muzyki	omawia wybrane utwory muzyczne lub ich fragmenty	interpretuje ruchem utwory muzyczne lub ich fragmenty	

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2023 r.

I. CELE EDUKACYJNE

1. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1) Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń realizuje ćwiczenia ruchowe, słuchowe, słuchowo-ruchowe.

2) Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń tworzy własne wypowiedzi muzyczne, rozwija wyobraźnię i kreatywność, realizuje choreografię układów rytmicznych do utworów muzycznych.

3) Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń rozpoznaje i świadomie nazywa zjawiska muzyczne.

2. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1) Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń:

- 1) świadomie i aktywnie słucha muzyki;
- 2) jest uwrażliwiony na zmiany wysokości dźwięków i relacje między nimi, wskazuje kierunek linii melodycznej;
- 3) rozpoznaje barwę brzmienia instrumentów muzycznych;
- 4) realizuje różnymi sposobami puls i akcent metryczny oraz rytmy złożone z poznanych wartości;
- 5) rozpoznaje słuchowo i wykonuje różnymi sposobami motywy, tematy i frazy melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 6) definiuje i nazywa interwały, trójdzźwięki w pozycji zasadniczej durowe, molowe, zmniejszone i zwiększone, gama durowa i molowa.

2) Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń:

- 1) interpretuje ruchem i za pomocą instrumentów Orffa: wartości rytmiczne, akcenty metryczne, różnego rodzaju tematy rytmiczne, kanony i piosenki;
- 2) improwizuje ruchem, głosem oraz na instrumentach Orffa;

- 3) wyraża ruchem nastrój i charakter muzyki, śpiewa i interpretuje ruchem wybrane piosenki i kanony;
- 4) reaguje ruchem na elementy dzieła muzycznego;
- 5) wykonuje lub tworzy akompaniament do piosenek i utworów instrumentalnych;
- 6) rozpoznaje podstawowe kroki tańców polskich i potrafi je wykonać;
- 7) wykazuje się kreatywnością w tworzeniu i realizacji własnych pomysłów;
- 8) współpracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań;
- 9) buduje relacje w grupie, oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą.

3) Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) realizuje wartości nut i pauz (cała, pół- i ćwierćnuta, ósemka, szesnastka);
- 2) poznaje takty ćwierćnutowe na 2, 3, 4, 5 i 6 miar oraz taktowanie;
- 3) poznaje wartość wypełniającą takt na 5 – ligatura;
- 4) grupuje i zapisuje poznane wartości rytmiczne i pauzy w poznanych taktach;
- 5) stosuje zasady notacji i kaligrafii muzycznej na pięciolinii i w kratkach;
- 6) rozpoznaje metrum na 2/4, 3/4, 4/4, 5/4 i 6/4- słuchowo i w zapisie;
- 7) zapisuje w taktach proste rytmy w podanym metrum;
- 8) zapisuje odpowiednimi znakami oznaczenia dynamiczne – p, f, mf, cres. i dim.;
- 9) poznaje znak graficzny zakończenia, repetycji, volty i ich znaczenie.

II. MATERIAŁY NAUCZANIA

1. TREŚCI NAUCZANIA

KLASA I

1) Puls w muzyce:

- uwrażliwienie na puls, akcent metryczny w taktach na 2, 3, 4.

2) Wprowadzenie i utrwalanie wartości rytmicznych:

• ćwierćnuta:

- marsz do akompaniamentu,
- kontrola prawidłowej postawy i stawiania stóp w czasie marszu,
- realizacja ćwierćnuty krokami,

- zapis i ćwiczenia kaligraficzne w zeszytach w kratkę
- wprowadzenie pojęcia takt,
- taktowanie dużymi ruchami na 2, 3, 4,
- grupowanie ćwierćnut w taktach na 2, 3, 4,
- wprowadzenie pauzy ćwierćnutowej, zapis,
- rytmy złożone z ćwierćnut i pauz ćwierćnutowych,
- **ósemka:**
  - zapis i ćwiczenia kaligraficzne,
  - realizacja ósemki krokami,
  - realizacja krokami z taktowaniem na 2, 3, 4,
  - grupowanie ósemek w taktach na 2, 3, 4,
  - ćwiczenia utrwalające w formie zabawy,
  - rytmy złożone z ćwierćnut i ósemek w takcie na 2,
  - rytmy złożone z ćwierćnut i ósemek w takcie na 3,
  - rytmy złożone z ćwierćnut i ósemek w takcie na 4,
  - rytmy złożone z ósemek i pauz ćwierćnutowych,
  - rytmy złożone z ćwierćnut, ósemek i pauz ćwierćnutowych,
- **półnuta:**
  - ćwiczenia przygotowujące do wprowadzenia półnuty,
  - realizacja półnuty krokami,
  - realizacja półnuty krokami z taktowaniem na 2, 4,
  - zapis i ćwiczenia kaligraficzne,
  - rytmy złożone z półnut i ćwierćnut,
  - rytmy złożone z półnut, ćwierćnut, ósemek i pauz ćwierćnutowych,
- **półnuta z kropką:**
  - ćwiczenia przygotowujące do wprowadzenia półnuty kropką,
  - realizacja półnuty z kropką krokami,
  - realizacja półnuty z kropką krokami z taktowaniem,
  - zapis,
  - rytmy złożone z półnuty z kropką, półnut i ćwierćnut,
  - rytmy złożone z półnuty z kropką, półnut, ćwierćnut, ósemek i pauz ćwierćnutowych,
- **cała nuta:**
  - ćwiczenia przygotowujące do wprowadzenia całej nuty,
  - realizacja całej nuty krokami,
  - realizacja z taktowaniem,
  - zapis i ćwiczenia kaligraficzne,

- rytmy złożone z poznanych wartości rytmicznych i całej nuty,
- grupowanie poznanych wartości rytmicznych i całej nuty w taktach,

- **szesnastki:**

- wykłaskiwanie szesnastek na tle granych ćwierćnut,
- realizacja szesnastek krokami,
- realizacja z taktowaniem,
- zapis i ćwiczenia kaligraficzne,
- rytmy złożone z szesnastek i poznanych wartości rytmicznych,
- ćwiczenia utrwalające.

3) Takty:

- **utrwalenia metrum 2/4, 3/4, 4/4:**

- realizowanie ćwiczeń przy akompaniamencie ćwierćnutowym,
- tworzenie sekwencji ruchowych do metrum 2, 3, 4,
- grupowanie poznanych wartości nut i pauz w metrum 2/4, 3/4, 4/4,

- **takt 5/4:**

- wprowadzenie metrum 5/4,
- grupowanie poznanych wartości rytmicznych w metrum 5/4,
- rytmy złożone z poznanych wartości rytmicznych w metrum 5/4,

- **takt 6/4:**

- wprowadzenie metrum 6/4,
- grupowanie poznanych wartości rytmicznych w metrum 6/4,
- rytmy złożone z poznanych wartości rytmicznych w metrum 6/4.

4) Realizacja tematów rytmicznych złożonych z poznanych wartości rytmicznych:

- realizacja rytmów krokami,
- realizacja rytmów krokami z taktowaniem,
- realizacja rytmów przy pomocy instrumentów Orffa,
- realizacja rytmów swobodnym, improwizowanym ruchem,
- tataizacja.

5) Ćwiczenia inhibicyjno-incytacyjne:

- ćwiczenia z zastosowaniem sygnałów słownych i dźwiękowych rozwijające umiejętność świadomego pobudzania i hamowania reakcji ruchowej:
  - rozwijające szybką reakcję na zmiany wysokości dźwięku,
  - rozwijające szybką reakcję na zmiany dynamiczne.

6) Rozwijanie wyobraźni oraz twórczego myślenia:

- swobodna improwizacja ruchowa do muzyki,
- ćwiczenia twórcze oparte na improwizacji głosem (proste wyliczanki, przysłowia, wierszyki).

7) Dyktanda rytmiczne:

- rozpoznawanie i zaznaczanie usłyszanych schematów rytmicznych spośród zapisanych przykładów,
- uzupełnienie brakującego rytmu granego przez nauczyciela w podanym zapisie nutowym,
- zapisanie zagranego przez nauczyciela jednogłosowego rytmu podawanego fragmentami,
- rozpoznawanie i określanie metrum dwu, trzy i czteromiarowego.

8) Układy rytmiczne do wybranego utworu muzycznego:

- dokładne poznanie charakteru utworu,
- realizacja ruchem wątków muzycznych zwracając uwagę na dokładne odzwierciedlenie rytmu, dynamiki tempa i artykulacji ruchami ciała,
- zapamiętanie choreografii układu,
- współpraca zespołowa.

KLASA II

1) Wprowadzenie i utrwalanie wartości rytmicznych:

- **utrwalenie wartości rytmicznych poznanych w klasie 1-szej:**
  - realizacja rytmów złożonych z poznanych wartości krokami,
  - realizacja rytmów złożonych z poznanych wartości z taktowaniem,
  - grupowanie poznanych wartości rytmicznych w taktach,
  - czytanie rytmów taktacją
- **triola ósemkowa w taktach na 2, 3, 4:**
  - wyklaskiwanie z tekstem słownym,
  - wyklaskiwanie i granie na instrumentach perkusyjnych na tle wystukiwanej jednostki metrycznej,
  - realizacja krokami,
  - zapis i ćwiczenia kaligraficzne w zeszytach w kratkę
  - grupowanie wartości rytmicznych z triolą w taktach,

- ćwiczenia utrwalające w formie zabawy,
- wykonanie trioli na duole i duoli na triole, wprowadzenie w formie zabawy
- **ćwierćnuta z kropką i ósemka:**
  - realizacja krokami,
  - realizacja krokami z taktowaniem,
  - rytmy złożone z ćwierćnuty z kropką i poznanych wartości rytmicznych,
  - zapis,
  - grupowanie poznanych wartości rytmicznych w taktach,
- **cała nuta z kropką:**
  - realizacja krokami,
  - realizacja krokami z taktowaniem,
  - zapis,
  - grupowanie poznanych wartości rytmicznych w taktach,
- **wprowadzenie pauzy całonutowej i półnutowej:**
  - realizacja tematów rytmicznych ze szczególnym uwzględnieniem pauzy całonutowej i półnutowej,
  - rytmy złożone z poznanych wartości nut pauz,
  - grupowanie poznanych wartości rytmicznych w taktach,
  - zapis, ćwiczenia kaligraficzne na pięciolinii
- **wprowadzenie pauzy ósemkowej:**
  - ćwiczenia z przerwą w muzyce,
  - wykłaskiwanie ósemek i opuszczanie na sygnał klaśnięć,
  - zapis, ćwiczenia kaligraficzne, w kratkach i na pięciolinii
  - rytmy złożone z poznanych wartości nut pauz,
  - grupowanie poznanych wartości rytmicznych w taktach,
- **grupy szesnastkowe:**
  - ćwiczenia przygotowujące do wykonania krokami,
  - realizacja ruchowa poznanej grupy szesnastkowej,
  - zapis,
  - realizacja tematów rytmicznych z poznaną grupą,
  - grupowanie wartości rytmicznych z poznana grupą szesnastkową.

2) Rytm uzupełniające:

- **rytm uzupełniający ćwierćnotowy:**
  - realizacja dwugłosowo z podziałem na grupy,
  - śpiewanie gamy C-dur całymi nutami, półnutami i półnutami z kropką z wyklaskiwaniem uzupełnienia,
  - realizacja krokami całej nuty, półnuty i półnuty z kropką z wyklaskiwaniem uzupełnienia,
  - pisemne ćwiczenia w zapisywaniu uzupełnienia,
- **rytm uzupełniający ósemkowy:**
  - realizacja dwugłosowo z podziałem na grupy,
  - śpiewanie gamy C-dur całymi nutami, półnutami, ćwierćnutami i ćwierćnutami z kropką z wyklaskiwaniem uzupełnienia,
  - realizacja krokami całej nuty, półnuty i ćwierćnuty z wyklaskiwaniem uzupełnienia,
  - pisemne ćwiczenia w zapisywaniu uzupełnienia.

3) Ćwiczenia uwrażliwiające na zmiany dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne:

- **dynamika:**
  - określanie z ruchem zmian dynamicznych,
  - ćwiczenia z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych,
- **agogika:**
  - utrzymanie jednolitego tempa,
  - reagowanie na zachodzące zmiany tempa,
- **artykulacja legato i staccato:**
  - ilustrowanie ruchem artykulacji legato i staccato,
  - ćwiczenia inhibicyjno-icytacyjne uwrażliwiające na zmianę artykulacji.

4) Dyktanda rytmiczne:

- korekta błędów rytmicznych w ćwiczeniu jednogłosowym,
- dyktando jednogłosowe polegające na odpowiednim uszeregowaniu taktów zagranych przez nauczyciela, ale zapisanych w różnej kolejności,
- jednogłosowe dyktando rytmiczne podawane fragmentami., rozpoznawanie i zaznaczanie usłyszanych schematów rytmicznych z pośród zapisanych przykładów,

- uzupełnienie brakującego rytmu granego przez nauczyciela w podanym zapisie nutowym.

5) Przebiegi melodyczne:

- rozpoznawanie interwałów, trójdźwięków w postaci zasadniczej (durowy, molowy, zmniejszony i zwiększony), gamy durowej i molowej.

6) Układy rytmiczne do wybranego utworu muzycznego:

- dokładne poznanie charakteru utworu,
- realizacja ruchem ciała wątków muzycznych zwracając uwagę na dokładne odzwierciedlenie rytmu, dynamiki tempa i artykulacji,
- zapamiętanie choreografii układu,
- współpraca zespołowa.

KLASA III

1) Wprowadzenie i utrwalanie wartości rytmicznych:

- **utrwalenie wartości rytmicznych poznanych w klasie I i II:**
  - realizacja rytmów złożonych z poznanych wartości krokami,
  - realizacja rytmów złożonych z poznanych wartości z taktowaniem,
  - grupowanie poznanych wartości rytmicznych w taktach,
  - czytanie rytmów taktacją,
- **wprowadzenie synkopy:**
  - różne rodzaje synkop (przez wartość i przez łuk).
  - tworzenie rytmów z wykorzystaniem synkop,
  - grupowanie wartości rytmicznych w taktach z zastosowaniem synkop,
- **przedtakt:**
  - realizacja ruchowa ćwiczeń z przedtaktem,
  - przedtakt i odbitka - zasady, definicje,
  - ćwiczenia pisemne z zastosowaniem przedtaktu.

2) Ćwiczenia polirytmiczne:

- **ćwiczenia polirytmiczne, dwugłosowe:**
  - realizacja tematu rytmicznego krokami na tle wyklaskiwanych jednostek metrycznych,

- realizacja ciągu zmiennych rytmów granych przez nauczyciela w ustalonym metrum,
  - równoczesna realizacja dwóch wartości podziału regularnego i trzech wartości podziału nieregularnego z podziałem na grupy oraz indywidualnie,
  - **wprowadzenie ostinato rytmicznego:**
    - ćwiczenia przygotowujące do wprowadzenia ostinato rytmicznego,
    - ćwiczenia z zastosowaniem ostinato rytmicznego na tle znanych rymowanek i piosenek,
    - ćwiczenia z towarzyszeniem ostinato rytmicznego, realizowane przez dwie grupy uczniów i w parach,
    - tworzenie własnego ostinato rytmicznego do podanego tematu,
  - **wprowadzenie kanonu:**
    - kanon dwugłosowy, definicja,
    - kanon werbalny – realizacja z podziałem na grupy,
    - realizacja kanonu gestami z podziałem na grupy,
    - kanon wykonany za pomocą improwizowanych ruchów z podziałem na grupy,
  - **podwójna szybkość tematów rytmicznych oraz dwukrotne zwolnienie:**
    - realizacja podanych przez nauczyciela rytmów z podziałem na grupy i w parach,
    - ćwiczenia z wykorzystaniem znanych rymowanek,
    - ćwiczenia pisemne,
  - **rytmy uzupełniające:**
    - gra na instrumentach perkusyjnych z podziałem na grupy,
    - uzupełnianie rytmu w podanych przykładach,
    - realizacja rytmów z uzupełnieniem z podziałem na grupy oraz w parach.
- 3) Wprowadzenie taktów o ósemkowej jednostce miary i ugrupowań rytmicznych charakterystycznych dla taktów ósemkowych:**
- **wprowadzenie taktu 3/8, 6/8, 9/8, 12/8:**
    - zapis, budowa,
    - grupowanie wartości rytmicznych w tych taktach,
    - realizowanie tematów rytmicznych w taktach ósemkowych,
    - czytanie nut taktacją,
    - grupy szesnastkowe w taktach ósemkowych,

- **przekształcanie taktów ćwierćnotowych do ósemkowych i odwrotnie:**
  - przypomnienie zasad grupowania wartości nut w taktach ćwierćnotowych,
  - ćwiczenia pisemne w przekształcaniu taktów ćwierćnotowych do ósemkowych,
  - ćwiczenia pisemne w przekształcaniu taktów ósemkowych do ćwierćnotowych.

4) Ćwiczenia uwrażliwiające na elementy dzieła muzycznego:

- **dynamika:**
  - określanie z ruchem zmian dynamicznych,
  - określanie ruchem dynamikę piano i forte oraz crescendo i diminuendo,
  - ćwiczenia z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych,
- **agogika:**
  - utrzymanie jednolitego tempa,
  - reagowanie ruchem na zachodzące zmiany tempa,
- **artykulacja legato, staccato i portato:**
  - ilustrowanie ruchem artykulacji legato, staccato i portato,
  - ćwiczenia inhibicyjno-incytacyjne uwrażliwiające na zmianę artykulacji,
- **melodyka:**
  - określanie ruchem kierunku linii melodycznej,
  - reagowanie ruchem na różnice wysokości usłyszanych dźwięków.

5) Łańcuch realizacji

- **wprowadzenie do łańcucha realizacji:**
  - wykorzystanie podstawowych wartości rytmicznych w rytmie na zmianę z pauzą całonutową a potem z całą nutą w takcie ćwierćnotowym na 2,3,4,5,6, bez taktowania i z taktowaniem,
- **łańcuch realizacji:**
  - wdrożenie rytmu z wykorzystaniem podstawowych wartości rytmicznych na zmianę z innym rytmem bez taktowania i z taktowaniem na 2, 3, 4, 5, 6,
  - wdrożenie rytmu z wykorzystaniem wszystkich poznanych wartości rytmicznych na zmianę z innym rytmem w takcie na 2, 3, 4, 5, 6 bez taktowania i z taktowaniem,
  - wdrożenie rytmu z wykorzystaniem synkop na zmianę z innym rytmem w takcie na 2, 3, 4, 5, 6 bez taktowania i z taktowaniem.

6) Dyktanda rytmiczne:

- korekta błędów rytmicznych w ćwiczeniu jednogłosowym,
- dyktando jednogłosowe polegające na odpowiednim uszeregowaniu taktów zagranych przez nauczyciela, ale zapisanych w różnej kolejności,
- jednogłosowe dyktando rytmiczne podawane fragmentami,
- rozpoznawanie i zaznaczanie usłyszanych schematów rytmicznych z pośród zapisanych przykładów,
- uzupełnienie brakującego rytmu granego przez nauczyciela w podanym zapisie nutowym.

7) Układy rytmiczne do wybranego utworu muzycznego:

- dokładne poznanie charakteru utworu,
- realizacja ruchem wątków muzycznych zwracając uwagę na dokładne odzwierciedlenie rytmu, dynamiki tempa i artykulacji ruchami ciała,
- zapamiętanie choreografii układu,
- współpraca zespołowa.

2. FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Podstawą oceny ucznia będzie realizacja wartości i sekwencji rytmicznych, odpowiedzi ustne, kartkówki oraz sprawdziany, uczestnictwo w próbach do występu i w samym występie (układy rytmiczne) Ponadto przy wystawianiu oceny semestralnej i końcoworocznej będzie uwzględniana aktywność ucznia na lekcji, systematyczność pracy, prowadzenie zeszytu ćwiczeń, odrabianie zadań domowych. Sprawdziany będą się odbywać po zakończeniu działów tematycznych, natomiast odpowiedzi ustne oraz kartkówki mogą odbywać się na każdej lekcji i obejmują zakres materiału z trzech ostatnich lekcji.

Szczegółowe kryteria oceniania i klasyfikowania dołączone jako załącznik.

3. OPIS OSIĄGNIĘĆ PO ZAKOŃCZENIU ETAPU EDUKACYJNEGO

PO UKOŃCZENIU KLASY I

Uczeń:

- potrafi nazwać, zapisać i rozumie znaczenie poznanych wartości rytmicznych,
- potrafi nazwać, zapisać i rozumie znaczenie poznanych pauz,
- potrafi rozpoznać metrum dwu, trzy i czteromiarowe,
- potrafi taktować dużymi ruchami do 2, 3, 4,

- realizuje ruchem poznane wartości rytmiczne oraz podane sekwencje rytmiczne złożone z poznanych wartości rytmicznych,
- wykonuje ćwiczenia rytmiczne o różnym stopniu trudności,
- prawidłowo grupuje poznane wartości rytmiczne w taktach 2/4, 3/4, 4/4,
- rozpoznaje wartości nut i pauz z zapisu nutowego oraz ze słuchu,
- potrafi nazwać poznane instrumenty Orffa,
- stara się utrzymać prawidłową postawę,
- samodzielnie tworzy rytmy do podanych zagadnień,
- potrafi dostrzec i poprawić błędy rytmiczne w podanym zapisie nutowym,
- potrafi zapisać dyktando rytmiczne jednogłosowe złożone z poznanych wartości nut i pauz.

PO UKOŃCZENIU KLASY II

Uczeń:

- potrafi nazwać i zapisać poznane wartości rytmiczne,
- realizuje ruchem poznane wartości rytmiczne oraz podane sekwencje rytmiczne złożone z poznanych wartości rytmicznych,
- dostrzega różnice występujące w relacjach czasowych pomiędzy poznanymi wartościami nut i pauz,
- wykonuje ćwiczenia rytmiczne o różnym stopniu trudności,
- prawidłowo grupuje poznane wartości rytmiczne w taktach,
- rozpoznaje wartości nut i pauz z zapisu nutowego oraz ze słuchu,
- rozpoznaje i określa metrum z zapisu nutowego oraz ze słuchu,
- zna i rozpoznaje poznane miarowe grupy rytmiczne,
- zna i rozpoznaje poznane niemiarowe grupy rytmiczne,
- potrafi nazwać poznane instrumenty Orffa,
- rozumie znaczenie poznanych określeń dynamicznych, agogicznych artykulacyjnych,
- stara się utrzymać prawidłową postawę,
- samodzielnie tworzy rytmy do podanych zagadnień,
- potrafi dostrzec i poprawić błędy rytmiczne w podanym zapisie nutowym,
- potrafi zapisać dyktando rytmiczne jednogłosowe złożone z poznanych wartości nut i pauz,
- rozpoznaje interwały 1cz, 2>, 2, 3>, 3, 4cz, 5cz, 8cz,
- wskazuje kierunek linii melodycznej, przedstawia ruchem interwały, trójdźwięki, gamy; śpiewa i interpretuje ruchem wybrane piosenki i kanony.

PO UKOŃCZENIU KLASY III

Uczeń:

- potrafi nazwać i zapisać poznane wartości rytmiczne,
- zna położenie mocnych i słabych części taktów,
- realizuje ruchem poznane wartości rytmiczne oraz podane sekwencje rytmiczne złożone z poznanych wartości rytmicznych,
- dostrzega różnice występujące w relacjach czasowych pomiędzy poznanymi wartościami nut i pauz,
- wykonuje ćwiczenia rytmiczne o różnym stopniu trudności,
- prawidłowo grupuje poznane wartości rytmiczne w taktach ćwierćnutowych i ósemkowych,
- rozpoznaje wartości nut i pauz z zapisu nutowego oraz ze słuchu,
- rozpoznaje i określa metrum z zapisu nutowego oraz ze słuchu,
- potrafi rozpoznać z zapisu nutowego i określić rodzaje synkopy,
- rozpoznaje ze słuchu synkopę,
- rozumie znaczenie przedtaktu,
- zna i umie zastosować poznane oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne i agogiczne,
- wykonuje różne ćwiczenia polirytmiczne,
- potrafi nazwać poznane instrumenty Orffa,
- utrzymuje i kontroluje prawidłową postawę przy ćwiczeniach ruchowych,
- samodzielnie tworzy rytmy do podanych zagadnień,
- potrafi dostrzec i poprawić błędy rytmiczne w podanym zapisie nutowym,
- potrafi zapisać dyktando rytmiczne jednogłosowe złożone z poznanych wartości nut i pauz w taktach ćwierćnutowych i ósemkowych,
- rozpoznaje 1cz, 2>, 2, 3>, 3, 4cz, 5cz, 6>, 6, 7>, 7, 8cz, tryton, rodzaje gam molowych,
- wskazuje kierunek linii melodycznej, przedstawia ruchem interwały, trójdźwięki, gamy; śpiewa i interpretuje ruchem wybrane piosenki i kanony.

III. KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

1. OGÓLNA KONCEPCJA PROGRAMU NAUCZANIA

Adresatem programu jest szkoła podstawowa I stopnia, wiek uczniów od 6 do 10 lat. Program zakłada, że uczniowie posiadają predyspozycje do kształcenia muzycznego sprawdzone przez komisję egzaminacyjną podczas egzaminu kwalifikacyjnego.

Program ma charakter otwarty i może być modyfikowany.

2. WSKAZÓWKI METODYCZNE

Zadaniem przedmiotu rytmika jest przybliżenie uczniom świata rytmiki. Realizacja zadań będzie się odbywać w wymiarze 2 godzin lekcyjnych w tygodniu. Dla przebiegu zajęć lekcyjnych bardzo istotną wartość posiada zabawa, która jest najlepszym sposobem opanowania materiału i realizacji poszczególnych treści programowych przez dzieci. Równie ważną formą wykorzystywaną na lekcjach rytmiki są ćwiczenia inhibicyjno-incytyacyjne, które doskonale kształcą różnorodne i pożądane predyspozycje dziecka. Instrumentacja utworów muzycznych i piosenek przygotowuje uczniów do współpracy w orkiestrze Program ma charakter otwarty i może być modyfikowany. Układy rytmiczne do różnorodnych utworów muzyki klasycznej a także wybranych utworów muzyki filmowej, współczesnej wspaniale motywują uczniów do pracy. W choreografii układów przemycane są treści programowe, które wspaniale ugruntowują nabytą wiedzę.

NOWY PODRĘCZNIK PODSTAWOWY klasa I:

Joanna Tomkowska, Joanna Chroł: Musicalite klasa 1 – „Kształcenie słuchu i rytmika na nowo”

PRZYKŁADOWE PIOSENKI:

1. M. Kaczurbina – „Nasza piosenka”
2. M. Kaczurbina – „Wlazł kotek” i inne najłatwiejsze piosenki w opracowaniu M. Kaczurbiny oraz L. Miklaszewskiego
3. A. Dasiewicz-Tobiasz – „Umuzycznienie w przedszkolu”
4. J. Gorzechowska, M. Kaczurbina, L. Miklaszewski – „Od jesieni do lata”

PRZYKŁADOWE UTWORY INSTRUMENTALNE:

1. J. Garścia – „Przechadzka”
2. F. Rybicki – „Zaczynam grać”
3. J. Garścia – „Obrazki muzyczne”
4. D. Kabalewski – „Łatwe utwory, op. 39
5. S. Majkapar – „Kołysanka”

PRZYKŁADOWE UTWORY DO REALIZACJI UKŁADÓW RYTMICZNYCH:

1. J. Brahms – Wybrane tańce węgierskie (21 tańców węgierskich)
2. A. Vivaldi – Cztery pory roku
3. A. Ponchielli – Akt 4 „Taniec godzin”
4. G. Bizet – „Habanera” z opery Carmen
5. L. Delibes – „Duet Kwiatów”
6. M. Mores – „Tanguera”
7. C. Saint-Saens – „Akwarium” z „Karnawału zwierząt”

3. OPIS WARUNKÓW NIEZBĘDNYCH DO REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Cykl zajęć rytmiki w cyklu sześcioletnim trwa przez trzy pierwsze lata nauki dziecka w szkole muzycznej.
- 2) Planowana tygodniowa ilość godzin dydaktycznych: 2 jednostki lekcyjne po 45 min..
- 3) Pomoce dydaktyczne:
  - instrument klawiszowy: pianino,
  - taboret z regulowaną wysokością,
  - tablica w kratkę,
  - tablica w pięciolinię,
  - rozszerzony zestaw instrumentów perkusyjnych,
  - dzwonki chromatyczne,
  - Bunburrurki,
  - magnetofon z możliwością odtwarzania CD,
  - płyty CD,
  - stoliki uczniowskie,
  - krzesła dla uczniów,
  - telewizor z możliwością korzystania z Internetu.

*Program zatwierdzony do użytku szkolnego decyzją Rady Pedagogicznej – Uchwała nr .....
Program wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora Szkoły nr z dnia 13 września 2023 r.*

Załącznik 1

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Celujący:

- udział w konkursach z rytmiki,
- przynajmniej bardzo dobre oceny z wykonywanych zagadnień rytmicznych, dyktand i prac pisemnych.

Bardzo dobry:

- opanowanie materiału w stopniu bardzo dobrym,
- bezbłędne rozpoznawanie, wykonanie i zapisanie poznanych wartości rytmicznych oraz wykonanie rytmu z taktowaniem,
- bezbłędne zapisywanie dyktand rytmicznych i melodyczno-rytmicznych,
- umiejętność wykorzystania posiadanej wiedzy przy zapisywaniu dyktand i śpiewaniu ćwiczeń solfeżowych,
- opanowanie taktowania w stopniu bardzo dobrym na 2, 3, 4, 5, 6,
- realizowanie aparatem ruchowym w perfekcyjny sposób wartości rytmicznych, nut i pauz,
- rozpoznawanie i tworzenie formy AB, ABA, RONDA,
- rozpoznawanie poznanych tańców ludowych i narodowych oraz umiejętność wykonywania poszczególnych figur w kolejności bez pomocy nauczyciela,
- systematyczne przygotowywanie się do lekcji,
- bardzo dobre oceny z prac pisemnych.

Dobry:

- opanowanie materiału w stopniu dobrym,
- umiejętność korzystania z pomocy nauczyciela przy zapisywaniu dyktand i śpiewaniu ćwiczeń solfeżowych,
- dobre oceny z prac pisemnych
- poprawne taktowanie w tempie umiarkowanym na 2, 3, 4, 5, 6,
- poprawne realizowanie wartości rytmicznych nut i pauz,
- tworzenie w sposób prawidłowy formy AB, ABA, RONDO,
- rozpoznawanie poznanych tańców ludowych i narodowych oraz wykonanie ich z małą pomocą nauczyciela.

Dostateczny:

- opracowanie materiału w stopniu dostatecznym,

- brak umiejętności korzystania z pomocy nauczyciela przy samodzielnym wykonywaniu zadań,
- słabe oceny z dyktand i prac pisemnych,
- słabe opanowanie taktowania na 2, 3, 4, 5, 6,
- słaba realizacja aparatem ruchowym wartości rytmicznych nur i pauz,
- słabe opanowanie podstawowych kroków i figur poznanych tańców ludowych i narodowych.

Dopuszczający dla klas II i III:

- opanowanie materiału w stopniu niezadawalającym,
- sporadycznie poprawne wykonywanie samodzielných zadań,
- bardzo słabe oceny z dyktand i prac pisemnych,
- mylne taktowanie na 2, 3, 4, 5, 6,
- wyrywkowa znajomość realizowania aparatem ruchowym wartości rytmicznych nut i pauz,
- bardzo słaba znajomość figur z tańców ludowych i narodowych.

Niedostateczny:

Tę ocenę uczeń otrzymuje jedynie jako ocenę cząstkową, gdy uzyska trzy „-”.

Kryteria oceniania:

Uczeń otrzymuje „+”

- za przygotowanie się do lekcji (strój sportowy – baletki, zeszyt, dwa ołówki, kredki, gumka, temperówka),
- za przygotowania ćwiczeń zadanych do domu,
- za aktywność na zajęciach.

Za pięć „+” otrzymuje ocenę bardzo dobrą.

Uczeń otrzymuje „-”

- za nieprzygotowanie się do lekcji (strój sportowy- baletki, zeszyt, dwa ołówki, kredki, gumka, temperówka),
- za brak przygotowania ćwiczeń zadanych do domu,
- za brak aktywności na lekcji,
- za nieodpowiednie zachowanie na lekcji.

Za trzy „-” uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

Na zajęciach stosuje się oceniane kształtujące, które z perspektywy ucznia można opisać w ten sposób: "**Lepiej się uczyć, jeśli wiem, po co i czego mam się nauczyć**". Na każdej lekcji obowiązuje **NaCoBeZu** czyli **Na Co Będę Zwracać Uwagę**.

Przykład lekcji podstaw rytmiki:

Cel: Poznasz całą nutę, nową wartość rytmiczną.

NaCoBeZu:

1. Wyjaśnisz jakie i ile wartości rytmicznych mniejszych od całej nuty mieści się w całej nucie.
2. Pokażesz ruchem całą nutę z taktowaniem na 4.
3. Prawidłowo zapiszesz całą nutę w kratkach.
4. Będziesz wiedział na ile liczymy całą nutę.
5. Będziesz umiał wykorzystać całą nutę we własnych przebiegach rytmicznych.
6. Będziesz umiał wysłyszeć całą nutę w dyktandach rytmicznych a także wyklaskać ją w przebiegach rytmicznych .

Ocenianie kształtujące nie pozwala na wdrożenie nowych treści programowych dopóki uczniowie nie zrealizują i nie zrozumieją poprzednich, stanowiących bazę dla następnej partii materiału.

Ocenianie kształtujące jest zgodne z przepisami prawa oświatowego i rekomendowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki

Zasadność stosowania elementów oceniania kształtującego (m.in. cele i kryteria sukcesu, informacja zwrotna) podkreślają w szczególności zapisy dot. oceniania bieżącego i klasyfikacyjnego:

Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

§12 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych:

Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, oceny bieżące oraz śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne ze wszystkich albo wybranych obowiązkowych lub dodatkowych zajęć edukacyjnych [...] mogą być ocenami opisowymi, jeżeli statut szkoły tak przewiduje.

§44 ust. 4. Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty:

Ośrodek Rozwoju Edukacji, publiczna placówka doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzona przez Ministra Edukacji i Nauki promuje ocenianie kształtujące jako ocenianie służące pozyskiwaniu informacji na temat przebiegu procesu uczenia się. Dzięki

informacji otrzymywanej od ucznia nauczyciel może modyfikować nauczanie, uczeń zaś otrzymuje informację zwrotną pomagającą mu się uczyć.

(<https://www.ore.edu.pl/2022/11/ocenie-kszaltujace-od-koncepcji-do-praktycznej-realizacji-w-klasie-zroznicowanej/>)

Więcej informacji o ocenianiu kształtującym znajdziemy na stronie

<https://sus.ceo.org.pl/ocenie-kszaltujace/ocenie-kszaltujace-2/>

Dyktanda i zadania rytmiczne, zapis zadań w zeszycie, zadania ruchowe będą oceniane indywidualnie wg umiejętności ucznia . W ocenianiu tych zadań nie występuje ocena niedostateczna. Najniższą oceną jest ocena dopuszczająca a w klasie pierwszej ocena dostateczna.

Za uczestnictwo w każdej próbie do występu uczeń otrzymuje „+”, za uczestnictwo w występie uczeń otrzymuje ocenę celującą.

Ocenę celującą można otrzymać za specjalne zadania, które kwalifikują się do zadań trudnych.